

## SENTÈNCIA 06-01 DE 7 DE MARÇ DE 2001

Ponent : M.I. Sr. Yves PICOD

### ANTECEDENTS DE FET

I.- RESULTANT: Que el Tribunal de Corts dictà sentència en data 31 de maig de 2000, en la Causa núm. 182-5/97, amb la següent part dispositiva: "FALLEM: que hem de condemnar i condemnem a l'acusada Felicitat M.M. com a responsable penalment en el concepte d'autora d'un delictes major de lesions per imprudència, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena de MULTA DE CINQUANTA MIL (50.000) PESSETES I DOS MESOS DE RETIRADA DEL PERMÍS DE CONDUIR, així com també al pagament de les despeses processals causades.

Com a responsables civils solidaris condemnem a l'acusada i a la Cia. Andorrana d'Assegurances a abonar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la quantitat de 69.832 pessetes, i a Jaume B.T. la quantitat total de 4.914.728 pessetes, més la suma que es fixi en execució de sentència, en concepte de despeses mèdico-farmacèutiques, sempre que resultin degudament acreditades en el termini màxim de sis mesos des de la fermesa de la sentència."

II.- RESULTANT: Que la defensa del perjudicat Jaume B.T. formulà recurs d'apel·lació contra la citada sentència, demanant la revocació de la mateixa en el sentit que es declari responsable al 100% a Felicitat M.M., donant lloc també al 100% de les quantitats reclamades en concepte d'indemnització. Estima que són fets provats que Felicitat M.M. va efectuar una maniobra de canvi de sentit per prendre direcció a la frontera amb Espanya fent-ho no obstant a proximitat de la motocicleta conduïda per Jaume B.T. a la que interceptà el pas. Però la sentència considera abusivament que Jaume B.T. circulava a una velocitat superior a la permesa a partir de constatacions aproximatives

Que per la seva part la defensa de Felicitat M.M. i de la Cia. Andorrana d'Assegurances formulà també recurs d'apel·lació, demanant que s'aboni a la CASS la suma de 55.865 pta. i a Jaume B.T. la suma de 3.610.000 pta. més la que es fixi en període d'execució de sentència per despeses mèdico-farmacèutiques. En efecte, no entén perquè el Tribunal de Corts ha condemnat la seva representada a pagar a la CASS la totalitat de la quantia per ella reclamada, sense aplicació del coeficient de repartició de culpes i de manera contradictòria amb la jurisprudència habitual així

com el Reglament Tècnic de la Caixa Andorrana de Seguretat Social. Per altra part critica la sentència per haver considerat que el delictes major de lesions absorbeix la contravenció penal de danys. Tanmateix no existeix, segons la defensa, acusació pel delictes menor de danys, a l'haver retirat l'acusació el MINISTERI FISCAL el dia de la Vista Oral.

Finalment, s'oposà al recurs presentat estimant correcta la repartició de responsabilitat fixada pel Tribunal de Corts.

La defensa de Jaume B.T. s'oposà també al recurs presentat per la part contraria, subratllant que el Tribunal de Corts va aplicar correctament l'article 55 del Codi Penal per decidir l'absorció, salvat un error de transcripció (es tractava d'un delictes menor, no d'una contravenció). Afegeix que la retirada de l'acusació per part del MINISTERI FISCAL el dia del judici oral no condiciona al Tribunal l'exercici de les seves potestats punitives com ho ha precisat la Sentència de Tribunal Superior de Justícia de data 23 de desembre de 1999.

Que el MINISTERI FISCAL s'adherí parcialment al recurs formulat per la Cia. Andorrana d'Assegurances en el sentit que no es pot atribuir a Felicitat M.M. la responsabilitat civil derivada d'un delictes menor de danys pel quin no ve condemnada. Però s'adhereix al recurs formulat pel perjudicat en el sentit de considerar única responsable de l'accident a Felicitat M.M..

III.- RESULTANT: Que per Sentència de 17 de gener de l'any 2001 el Tribunal Superior de Justícia va decidir:

"1.- Desestimar el recurs d'apel·lació interposat per Felicitat M.M., i estimar el recurs d'apel·lació interposat per Jaume B.T. i parcialment el recurs interposat pel MINISTERI FISCAL. 2.- Modificar la Sentència dictada pel Tribunal de Corts en data 31 de maig de 2000 en la Causa núm. 182-5/97 únicament en quant a la repartició de culpes; Felicitat M.M. i la Cia. Andorrana d'Assegurances hauran de suportar la totalitat del perjudici tan material com corporal sofert per Jaume B.T. 3.- Rectificar la Sentència en el sentit que es condemna a Felicitat M.M. a un delictes major de lesions per imprudència i un delictes menor de danys, sense cap incidència sobre les penes pronunciades. 4.- Declarar d'ofici les despeses processals causades."

IV.- RESULTANT: Que la defensa de la Cia. Andorrana d'Assegurances formula un incident de nul·litat d'actuacions per entendre que per sentència de data 17 de gener d'enguany, notificada el dia 19 del mateix mes, s'ha vulnerat el dret a un procés degut reconegut a l'article 10 de la Constitució. Demana que es dicti sentència no condemnant la Sra. Felicitat M.M. per un delictes menor de danys per imprudència davant la manca d'acusació al respecte. Insisteix sobre el fet que Jaume B.T. no s'havia

constituït com a part acusadora i que tractant-se d'un delictes perseguible a instància de part, el MINISTERI FISCAL va retirar l'acusació.

V.- RESULTANT: Que el MINISTERI FISCAL sol·licità l'admissió a tràmit del present incident de nul·litat, interessant-se la retroacció de les actuacions al moment anterior de dictar-se la sentència de data 17 de gener de 2001 a fi d'acordar-se altra en la que s'absolgui a Felicitat M.M. respecte del delictes menor de danys per imprudència. Explica el MINISTERI FISCAL que no ha realitzat una retirada d'acusació contra legem, sinó que a la vista de la prova practicada durant el transcurs de la vista oral, constata com Jaume B.T. no s'havia personat en el procediment en la forma legalment prevista, compel·lint doncs aquesta situació per imperatiu de les normes processals al MINISTERI FISCAL a interessar la lliure absolució de Felicitat M.M. pel delictes de danys per imprudència, delictes perseguible a instància de part. Remarca també que el Tribunal de Corts no va utilitzar la possibilitat de plantejar la tesi.

VI.- RESULTANT: Que per oposar-se a les peticions de la Cia. Andorrana d'Assegurances i del MINISTERI FISCAL, la lletrada de Jaume B.T. observa que Felicitat M.M. va ésser processada pel delictes major de lesions per imprudència i pel delictes menor de danys per imprudència i posteriorment, el MINISTERI FISCAL ha qualificat provisionalment els fets com a constitutius d'un delictes major de lesions per imprudència i d'un delictes menor de danys per imprudència, ambdós imputables a Felicitat M.M., no formulant acusació contra Jaume B.T. Després la representació de Felicitat M.M. va presentar un escrit constituïnt-se com a acusadora particular contra Jaume B.T. per tal de sol·licitar una repartició de culpa. Doncs fins aquest moment Felicitat M.M. havia tingut totes les opcions previstes al procediment per defensar-se dels delictes que se li imputaven, entre ells, el delictes menor de danys per imprudència. En el moment del judici oral, es va plantejar prèviament la qüestió de la validesa de l'acció penal contra Jaume B.T.. La qüestió fou ventilada per aute dictat pel Tribunal de Corts en data 8 de novembre de 1999, en el qual es declarà improcedent la constitució en acusació particular de Felicitat M.M. contra Jaume B.T. amb motivació de que no estava legitimada per exercitar l'acció penal en tant que acusació particular ja que la situació de processat és incompatible en el mateix procediment amb la constitució en acusació particular.

Doncs el dia de la vista oral ambdues parts varen presentar els corresponents escrits de qualificació provisional en els quals Felicitat M.M. es defensà dels dos delictes que se li imputaven.

Ara bé, el dia de la celebració de la vista, el MINISTERI FISCAL s'adonà que no podia acusar pel delictes

menor de danys en aplicació del nou Codi Penal, essent un delict únicament perseguible a instància de part. Per això en el transcurs del judici oral el MINISTERI FISCAL decideix la retirada de l'acusació. Però, Felicitat M.M. podia defensar-se i va fer-ho efectivament, sense indefensió, sobretot és que els dos delictes eren conseqüència d'una mateixa conducta.

Afegeix que el Tribunal de Corts no podia formular la tesi, contràriament al que pretén el MINISTERI FISCAL, l'art. 154 del Codi Penal preveu únicament aquesta hipòtesi quan el fet objecte del judici ha estat qualificat pel MINISTERI FISCAL o les parts amb error evident, ço que no s'ha produït en la present situació.

## FONAMENTS DE DRET

I.- CONSIDERANT: Que el Tribunal Superior de Justícia va decidir en el seu primer considerant: "Que per apreciar la concurrència de culpes en l'accident el Tribunal de Corts va considerar que, per una part, Felicitat M.M. havia efectuat una maniobra imprudent i que, per altra part, Jaume B.T. havia circulat amb excés de velocitat, atribuint civilment a Felicitat M.M. un 80% de responsabilitat i un 20% a Jaume B.T.

Efectivament, Felicitat M.M. ha efectuat una maniobra de canvi de sentit per dirigir-se a la frontera amb Espanya, interceptant el pas a la motocicleta conduïda per Jaume B.T. que circulava per la Carretera General número 1 en direcció a Sant Julià de Lòria. La causa directa i determinant de l'accident és manifestament el canvi de direcció sense precaució suficient de Felicitat M.M. i l'excés de velocitat -a suposar que pogués tenir una incidència sobre l'accident- no queda clarament demostrat i està fonamentat en constatacions d'interpretació discutibles, com una traça de frenada de 15 metres el fet que el conductor de la motocicleta circulava en quarta marxa. En l'absència de circumstàncies més concretes, la culpa parcial per part del perjudicat és possible però no queda demostrada. Per això, no està justificat el repartiment de responsabilitats; en conseqüència el perjudicat ha de ser indemnitzat integralment del seu perjudici corporal i per tant la CASS ha d'obtenir una indemnització total, per aquest motiu, sense que s'hagi d'examinar la qüestió de la violació del reglament tècnic de la CASS per part del Tribunal de Corts."

El Tribunal Superior de Justícia manté aquesta motivació.

II.- CONSIDERANT: Que el Tribunal Superior de Justícia va constatar en la seva sentència del dia 17 de gener d'enguany, varies imprecisions en la sentència del Tribunal de Corts. En primer lloc, l'aplicació de l'art. 55 del Codi Penal segons el qual "quan un fet pugui constituir

diverses infraccions penals s'aplicarà solament la pena corresponent al delictes més greu" no dispensava el tribunal de reproduir en la part dispositiva una condemna visant clarament totes les qualificacions i en particular el delictes menor de danys pel qual condemna Felicitat M.M., malgrat la retirada de l'acusació durant el judici oral. En segon lloc, quan afirma la Sentència en el primer considerant que el delictes major de lesions absorbeix la contravenció penal de danys per imprudència per la qual condemna Felicitat M.M., el jutjador comet un error material tractant-se d'un delictes menor d'imprudència amb resultat de danys, qualificació retinguda pel MINISTERI FISCAL en el seu escrit de qualificacions.

No obstant, el Tribunal Superior de Justícia va considerar que aquesta imprecisió i error material de transcripció no impedié al Tribunal de Corts condemnar a Felicitat M.M., malgrat la anomenada retirada de l'acusació per part del MINISTERI FISCAL, la qual una vegada obert el judici oral amb aquesta qualificació no vincula la decisió del Tribunal.

Però el Tribunal Superior de Justícia ignorava que el canvi d'actitud del MINISTERI FISCAL durant el judici oral estava motivat, no per consideracions d'oportunitat, però per motius legals: en efecte, quan es dona compte que Jaume B.T. no s'havia personat mitjançant una querella en la forma prevista per l'art. 39 de la nova llei processal, el MINISTERI FISCAL retira l'acusació per conformar-se amb la llei.

En realitat, no es tracta aquí d'una retirada d'acusació, motivada per un canvi d'opinió, sinó d'una conseqüència legal de l'art. 16 de la nova Llei processal segons la qual les accions penals per danys en accident de circulació solament poden exercir-se a instància de part, això amb les formes requerides per l'art. 39 esmentat.

La vulneració dels drets de Felicitat M.M. és molt relativa, tractant-se d'un fet únic amb varies qualificacions i a més a més com ho precisa la part contrària, Felicitat M.M. s'ha defensat d'aquest delictes menor des del mateix moment del processament fins a l'últim moment abans de la sentència del Tribunal de Corts.

És veritat que existeix una certa mala fe al pretendre el contrari, sobretot que la Cia. Andorrana d'Assegurances tindrà que indemnitzar d'una manera o altra totes les conseqüències derivades d'aquest fet únic (la imprudència) per la qual Felicitat M.M. està penalment condemnada i declarada com única responsable.

No obstant, el Tribunal de Corts no podia considerar que la qualificació de danys per imprudència quedava absorbida pel delictes principal. Tampoc es podia condemnar a Felicitat M.M. per aquest delictes i a les conseqüències civils, en l'absència d'acusació particular manifestada amb les formes legals requerides per la llei processal.

Vistes la Constitució, el Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d'aplicació, i altres fonts del Dret del Principat d'Andorra.

La Sala Penal del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

## D E C I D I M

1.- Donar lloc a la demanda d'incident de nul·litat interposat per la representació de Felicitat M.M. i pel MINISTERI FISCAL i deduïda respecte de l'anterior sentència d'aquesta Sala dictada en la Causa 182-5/97 de data 17 de gener de 2001, la qual queda sense efecte i substituïda per la present.

2.- Estimar parcialment el recurs d'apel·lació interposat per Felicitat M.M. i el recurs d'apel·lació interposat per Jaume B.T. Estimar el recurs del MINISTERI FISCAL.

3.- Modificar parcialment la Sentència dictada pel Tribunal de Corts en data 31 de maig de 2000 en la Causa 182-5/97 en quant a la repartició de culpes; Felicitat M.M. i la Cia. Andorrana d'Assegurances hauran de suportar la totalitat del perjudici corporal fixat per la Sentència.

4.- Rectificar la Sentència en el sentit que no es pot condemnar penalment a Felicitat M.M. pel delictes de danys per imprudència, ni a les conseqüències civils d'aquest delictes, sense perjudici de les accions civils que es podran exercitar posteriorment per Jaume B.T..

5.- Confirmar la pena pronunciada i les disposicions relatives a la avaluació del perjudici corporal.

6.- Declarar d'ofici les despeses processals causades pel recurs.

7.- Retornar la Causa al M. Iltre. Tribunal de Corts, amb certificació de la present Sentència, per al seu compliment i execució.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.